

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon
Kurulu Başkanlığı

DIŞ EKONOMİK HABERLER

- ✓ Euro Bölgesi: Temmuz Ayı Dış Ticaret Verileri
- ✓ Almanya: Eylül Ayı Enflasyon Verileri
- ✓ İngiltere Ekonomisi: İkinci Çeyrek GSYİH Verileri
- ✓ İngiltere'nin Cari İşlemler Açığı Düşüyor
- ✓ Japonya: Ağustos Ayı Enflasyon Verileri
- ✓ Türkiye İslami Tahvilin Faydalarını Tartışıyor
- ✓ Zengin Ülkelerdeki İşçiler Her Yıl Daha Az Çalışıyor
- ✓ Merkez Bankalarından Petrol Fiyatları ve Piyasalardaki İstikrarsızlık Konusunda Uyarı
- ✓ İtalya Maliye Bakanı, Merkez Bankası Başkanı Yüzünden İstifa Etti
- ✓ Berlusconi, Merkez Bankası Başkanı Fazio'yu İstifaya Çağırıldı
- ✓ İtalya'da Siyasi Tansiyon Düşmüyor
- ✓ Sarkozy'den AB İçin Yeni Formül:G6
- ✓ Fransa'da Vergi İndirimleri
- ✓ ABD'de Denetçilerin Sorumluluğu Tartışılıyor
- ✓ Avrupa'da Şirket Birleşmeleri Yarışı
- ✓ Kurumlar Vergisi Oranları Ne Derece Gerçeği Yansıtıyor?
- ✓ Boğaza Hücum

YORUMLAR:

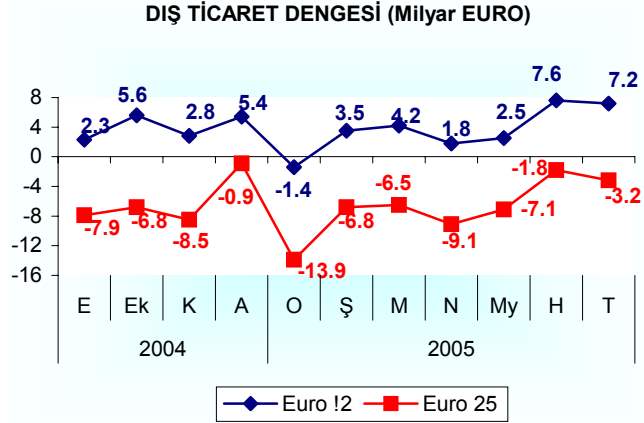
- ✓ Türkiye ve AB İçin Son Şans
- ✓ İstanbul'dan Kalkan Yavaş Tren
- ✓ Dengesizlikler Giderilmezse Acı Sonuçlarla Karşılaşılabilir

Euro Bölgesi: Temmuz Ayı Dış Ticaret Verileri

İlk tahminlere göre, 12 ülkeyi kapsayan Euro Bölgesi'nin dış ticaret fazlası 2005 yılı Temmuz ayında 7.2 milyar euro oldu. 2004 yılının aynı ayındaki ticaret fazlası 12.9 milyar euro olmuştu.

Temmuz ayında ihracat bir önceki aya göre yüzde 2.1 azalarak 105.2 milyar euroya, ithalat da yüzde 2 azalarak 98 milyar euroya geriledi.

AB 25'in dış ticareti ise, ihracatın 91.3 milyar euro, ithalatın 94.4 milyar euro olması sonucunda 3.2 milyar euro açık verdi. 2004 yılının aynı ayında ise 1 milyar euro dış ticaret fazlası verilmişti.

Euro Bölgesi Ticareti
(Milyar Euro)

	Temmuz		Ocak-Temmuz	
	2004	2005	2004	2005
Euro 12				
İhracat	101.6	105.2	662.9	695.2
İthalat	88.7	98.0	608.9	669.8
Denge	12.9	7.2	54.0	25.4
Euro 25				
İhracat	87.0	91.3	554.4	593.8
İthalat	86.0	94.4	583.8	642.3
Denge	1.0	-3.2	-29.5	-48.4

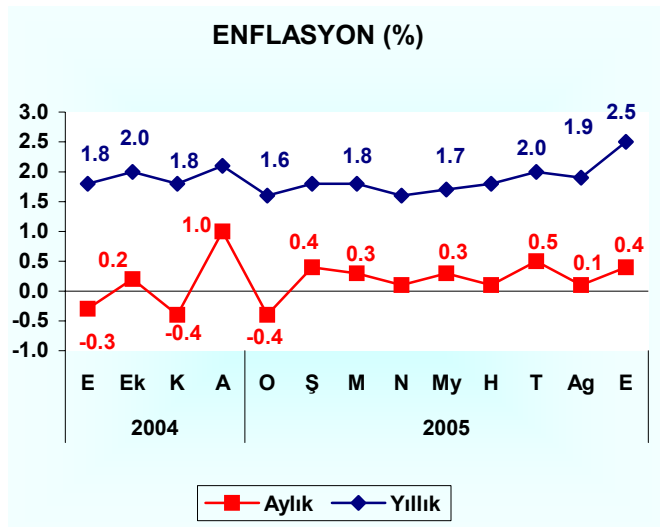
2005 yılının ilk yedi ayında Euro Bölgesinde ihracatın 695.2 milyar euro, ithalatın 669.8 milyar euro olmasıyla dış ticaret fazlası 25.4 milyar euro olurken AB 25'de ihracatın 593.8 milyar euro, ithalatın da 642.3 milyar euro olması sonucunda 48.4 milyar euro açık kaydedildi.

Almanya: Eylül Ayı Enflasyon Verileri

Almanya'da enflasyon Eylül ayında enerji maliyetlerindeki hızlı artışa bağlı olarak son dört yılın en yüksek seviyesine ulaştı.

Federal İstatistik Bürosu'nun açıklamalarına göre, Euro Bölgesinin en geniş ekonomisi olan Almanya'da Ağustos ayında yüzde 1.9 olan yıllık tüketici fiyatları artışı Eylül ayında yüzde 2.5'e yükseldi. Bu 2001 yılından beri kaydedilen en yüksek artış oldu. Eylül ayında bir önceki aya göre fiyatlar yüzde 0.4 arttı.

Ekonomistler Euro Bölgesi için yüzde 2.2 olarak açıklanan Ağustos ayı enflasyonun şimdi muhtemelen en az yüzde 2.5, en çok da yüzde 2.7 olacağı görüşündeler. Euro Bölgesi enflasyonu, yılın geri kalanında ise muhtemelen Avrupa Merkez Bankası'nın (AMB) fiyat istikrarı tanımı olan yüzde 2'nin üzerinde olacak.

Yüksek enflasyon, yüksek petrol fiyatlarının Euro Bölgesi büyümesini vurduğu, 18 Eylül Almanya seçimlerinin ardından oluşan politik çıkmazın ekonomik belirsizliği artırdığı bir zamanda AMB'nin karşı karşıya kaldığı sıkıntıları artıracaktır.

Bazı ekonomistler bu durumun AMB'nin faiz oranlarını artırmasını gündeme getirebileceğini ileri sürmekte. Bilindiği gibi, AMB kısa dönem faiz oranlarını 27'nci ayda değiştirmeyerek yüzde 2 de bırakmıştı. Başkan Jean-Claude Trichet AMB'nin enflasyon beklentilerini kontrol altında tutmaya kararlı olduğunu tekrarladı. Fakat mali piyasalar hala gelecek yıla kadar Euro Bölgesi'nin borçlanma maliyetlerinde bir artış beklemiyorlar.

Gelecek hafta yapılacak toplantıda, AMB'nin faiz oranları ile ilgili tutumunu büyük ölçüde Almanya'nın iş alemleri güven endeksi ve Euro Bölgesi'nin para arzı verileri belirleyecek.

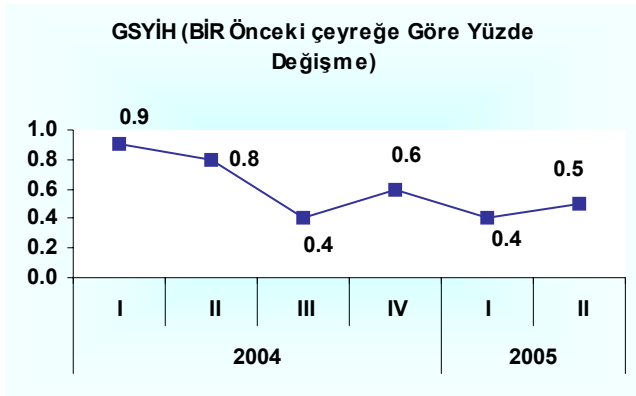
Financial Times; 26-27 Eylül

İngiltere Ekonomisi: İkinci Çeyrek GSYİH Verileri

İngiltere Ulusal İstatistik Bürosu tarafından açıklanan verilere göre, 2005 yılının ikinci çeyreğinde GSYİH bir önceki çeyreğe göre yüzde 0.5 arttı. 2004 yılının aynı çeyreğine göre daha önce yüzde 1.8 olarak açıklanan artış da revize edilerek yüzde 1.5'e çekildi.

2005 yılının ikinci çeyreğinde imalat sanayi üretimi yüzde 0.2 gerilerken hizmetler sektörü üretimi yüzde 0.6 arttı.

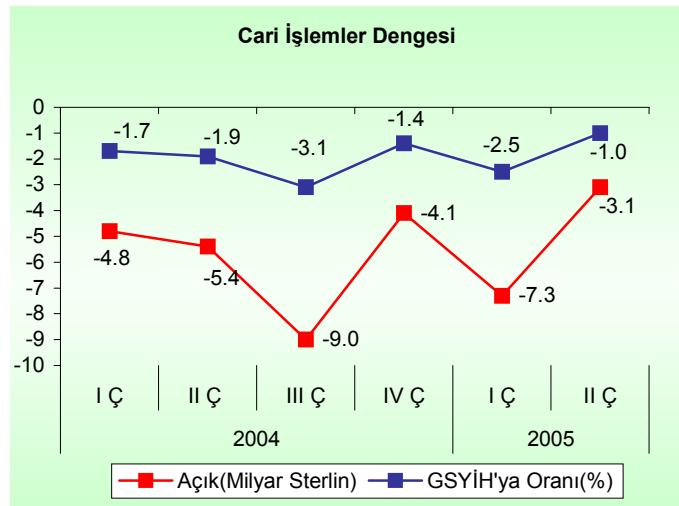
Aynı dönemde inşaat sektörü üretimi yüzde 0.6, tüketici harcamaları yüzde 0.4 ve devletin nihai tüketim harcamaları yüzde 0.5 arttı. İkinci çeyrekte ihracatta yüzde 4.4, ithalatta ise yüzde 1.9 artış oldu.

İngiltere'nin Cari İşlemler Açığı Düşüyor

2005 yılının ikinci çeyreğinde İngiltere'nin cari işlemler açığı 3.1 milyar sterline geriledi. Cari işlemler açığı 2004 yılının aynı döneminde 5.4 milyar sterlin, 2005 yılının birinci çeyreğinde ise 7.3 milyar sterlin seviyesindeydi.

Bu azalış mal ticareti açığı ve cari transferler açığındaki azalıştan kaynaklandı. Mal ticareti açığı, AB dışı ülkelere yapılan ihracat artışı sonucunda

1.1 milyar sterlin azalış kaydetti. Yatırım gelirleri dengesi 2 milyar sterlin fazla verirken cari transferler açığı 1 milyar sterlin azaldı.

Cari işlemler açığının GSYİH'ya oranı da 2005 yılının ilk çeyreğinde yüzde 2.5 iken ikinci çeyrekte yüzde 1'e geriledi.

www.statistics.gov.uk, 28 Eylül

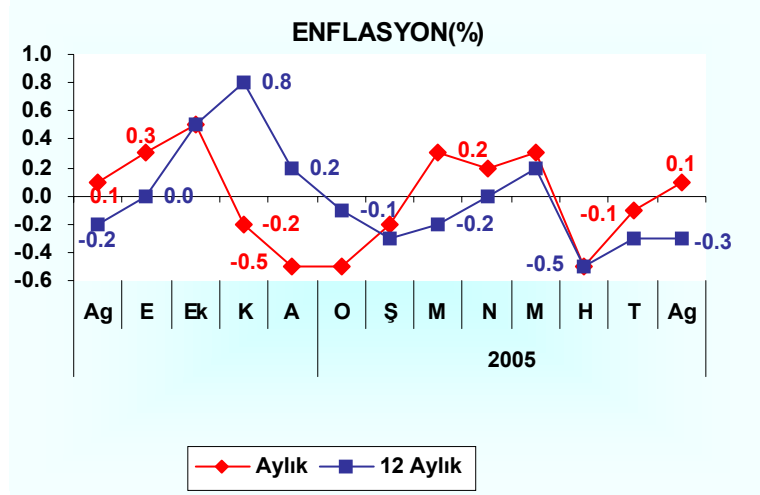
Japonya: Ağustos Ayı Enflasyon Verileri

Japonya'da tüketici fiyatları 2005 yılı Ağustos ayında bir önceki aya göre yüzde 0.1 arttı. 12 aylık tüketici fiyatlarında ise bir önceki aya göre yüzde 0.3 gerileme kaydedildi.

Temmuz ayında bir önceki aya yüzde 0.1 ile yüzde 0.4 gerileyen yiyecek ve taze yiyecek fiyatları Ağustos ayında yüzde 0.4 ile yüzde 1.9 gerileme kaydetti.

Ağustos ayında yakıt, elektrik ve su fiyatları bir önceki aya göre yüzde 0.2 artarken giyecek fiyatları yüzde 1.8 geriledi.

Taze yiyecek hariç fiyatlar da bir önceki aya göre yüzde 0.2 artarken yıllık olarak ise yüzde 0.1 geriledi.

Türkiye İslami Tahvilin Faydalarını Tartışıyor

Türk hükümeti, İslami normlara uygun tahvil basılmasına izin veren bir yasağı parlamentoya sunmaya hazırlanıyor. Ancak, Maliye Bakanı Kemal Unakıtan'ın ifadesine göre laik cumhuriyetin anayasasına ters düşmemek adına bu tahviller "sukuk" olarak adlandırılmayacak.

Unakıtan, yasa önerisinin, Parlamentonun 3 Ekim'de başlayacak yeni yasama döneminde sunulacağını ve üzerindeki çalışmaların önümüzdeki yılın Haziran ayına kadar süreceğini ifade etti.

Sözkonusu tahvillerin basılmasına izin verecek yasal düzenleme yapılması kararı, küresel ekonomide İslami tahvillere olan yoğun ilgi nedeniyle gündeme geldi. Üç yıl önce başlatılan bu sistem, yatırımcısına yatırdığı paraya yönelik faiz yerine projelerden elde edilen nakit akımından gelen düzenli kuponlar sunuyor. Böylelikle de İslam'ın faiz yasağına uygun bir yatırım aracı özelliği taşıyor.

Geçtiğimiz aylarda büyük çoğunlukla Orta Doğu'da olmakla birlikte Pakistan ve Malezya hatta Almanya gibi diğer bölgelerde bir çok şirket ve hükümet bu türden tahviller ihraç ettiler. Önümüzdeki yıllarda bu tür tahvillere talebin çok güçlü olması bekleniyor. Bunda, Ortadoğulu yatırımcıların yapacakları yatırımlar konusunda dini ilkeleri daha fazla

dikkate aldıkları bir dönemde yüksek petrol fiyatlarının sağladığı nakit akışı da etkili olacaktır.

Türkiye ise bir yıldan fazla bir zamandır bu tür tahviller basmak için gerekli düzenlemeleri yapmaya çalışıyor, ancak bu tür bir düzenlemenin Anayasaya aykırı olabileceği endişeleri ile harekete geçemiyordu. Bazı Türk yetkililer, İslami tahvil ihracının Avrupa Birliği'ne üyelik müzakerelerine de darbe vurabileceği endişesini taşıyor.

Ancak elinde aşırı nakit fazlası bulunan ve kendi ülkelerinde ve dışarıda yatırım fırsatları bekleyen Orta Doğulu yatırımcılar, Türkiye'nin bu konuda atacağı adımları merakla bekliyor.

Pakistan'ın bu yıl yaptığı 600 milyon dolarlık tahvil ihracının yoğun ilgi gördüğü gözönüne alındığında Türkiye'nin İslami tahvil ihracının da özellikle ilgi çekmesi bekleniyor. İslami bankacılıkla ilgilenen bankacı ve işadamlarının sponsorluğunda gerçekleştirilen Uluslararası İslami Finansman Forumunda (IIFF) konuşan Bakan Unakıtan, "Yeni tahvil sukuk olarak adlandırılmayacak. Anayasamız ve Türkiye için uygun olmalı" dedi.

Unakıtan Türkiye'nin dünyanın bütün ülkelerinden özellikle yabancı doğrudan yatırım için gelen yatırımcılara açık olduğunu söyledi.

İslami hizmet veren bankaların iyi çalışmaları halinde piyasa payının şimdiki yüzde 3-4 düzeyinden daha fazla artacağını ifade eden Unakıtan, "Türkiye, anayasamıza göre laik bir ülkedir. Biz AB üyeliğinin eşliğindeyiz. Bizim asıl önem verdiğimiz şey Türkiye'nin mali sektörünün güçlü olmasıdır" dedi.

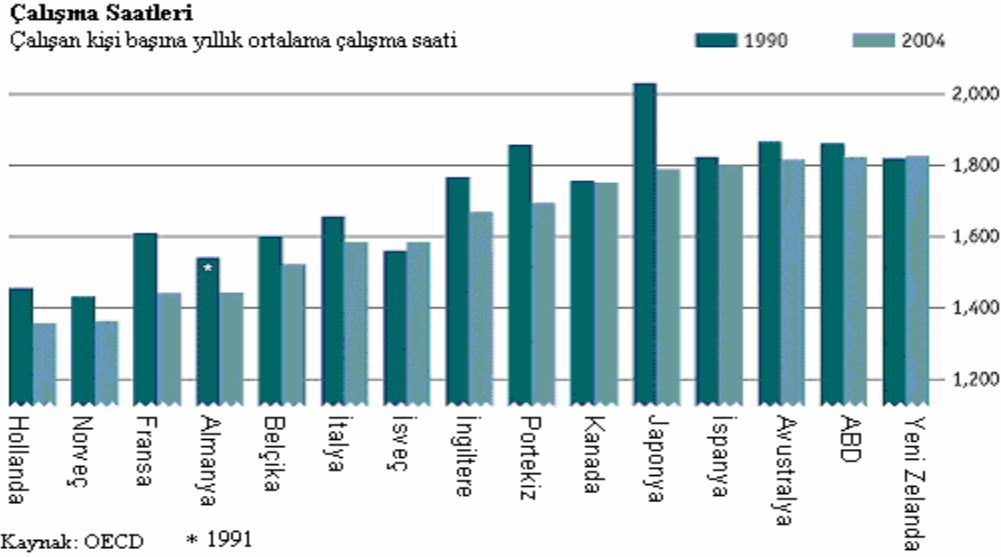
Hollandalı ABN-Amro'nun Dubai'de yerleşik İslami Banka yetkilisi Rafe Haneef Türkiye'nin sukuk tipi kıymetli kağıtlara piyasasını açmasının uluslararası sermaye piyasalarından borçlanma ihtiyacında çok büyük bir değişime yol açmayacağını ifade etti. Haneef burada yatırım fırsatı gören Orta Doğudan İslami kıymetli kağıt yatırımcılarının ülkeye ilgi duyacağını söyledi.

Londra'da yerleşik Arap Bankacılık Birliği yetkilisi Richard Thomas, son yıllarda Körfez ülkelerinde petrol gelirlerinin çık hızlı biriktiğini ve bunun gidecek yer aradığını ifade etti. Thomas bu çerçevede Türkiye'nin coğrafi açıdan gelişmiş ülkelere yakın, Avrupa ile sınırların bulunan bir ülke olarak Orta Doğu'dan yatırımcılara çok iyi bir teşvikler karışımı sunduğunu söyledi.

IIFF Konferansında bir Türk Bankacı hükümetin bu konuyu değişik yönlerini dikkate alarak gözden geçirdiğini belirtti. Bankacı "Eğer yeni İslami enstrümanlar yatırım kararlarını değerlendirmek için İslami hukukçular heyeti (şeriat) gerektirirse bizim hükümetimiz bunun için hazır olmayabilir. Hükümetimiz Avrupa idealimizle Orta Doğudan kazanacaklarımızı dikkatle dengelemeye çalışıyor" dedi.

IIFF'den bir Arap bankacı, Orta Doğulu yatırımcıların Türkiye'ye İslami tahvil prensiplerine uyma konusunda baskı yapmayı düşünmediklerini kaydederken Türkiye'ye bir adım daha yaklaşmalarını sağlayacak bu düzenlemeyi ekonomik bir fırsat olarak gördüklerini, yatırımcıların ihtiyaçları ile çelişmediği sürece tahvillerin "sukuk" adıyla ihraç edilmemesinin kimse tarafından sorun edilmeyeceğine inandığını belirtti.

Zengin Ülkelerdeki İşçiler Her Yıl Daha Az Çalışıyor

The Economist'in OECD verilerinden yararlanarak elde ettiği sonuçlara göre çoğu zengin ülkede ortalama çalışma saati son on beş yıldır düşüyor. 1990'a kıyasla 2004 yılında Japonlar yüzde 12 daha az çalıştı. Avrupa ülkelerinin çoğunda da durum aynı: Fransa yüzde 10, Almanya ise yüzde 6 daha az çalıştı. 2004'te en çok çalışanlar ise Yeni Zelanda ve Amerika. Bu rakamlara göre Hollandalı işçiler ortalama olarak Amerikalı meslektaşlarından yaklaşık yüzde 25 daha az çalıştı.

The Economist, 24 Eylül.

Merkez Bankalarından Petrol Fiyatları ve Piyasalardaki İstikrarsızlık Konusunda Uyarı

Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanları, yüksek petrol fiyatları ve piyasalardaki hassasiyet yüzünden dünya ekonomisinde durgunluk yaşanabileceği uyarısında bulundu. IMF ve Dünya Bankası'nın yıllık toplantılarında politikacılar ve bürokratlar, küresel genişlemenin tepe noktasına ulaştığı ve önümüzdeki dönemde çok zor günler yaşanacağı konusundaki korkularını yüksek sesle dile getirdiler. AB Merkez Bankası Başkanı Jean-Claude Trichet, petrol fiyatlarının, büyüme ve enflasyon üzerine çok önemli etkileri olacağını söyledi.

IMF'nin bakanlardan oluşan ve gözetim görevi olan uluslararası para ve maliye komitesi, "özellikle son zamanlarda Katrina kasırgasının etkileriyle artan ve dalgalı bir seyir izleyen petrol fiyatları, korumacı risklerin yükselmesi, daha sıkı mali piyasa koşullarının oluşması gibi sebeplerle genel görünümü olumsuz etkileyecek riskler bulunmasına rağmen küresel büyümenin devam etmesini bekliyoruz" şeklinde bir açıklama yaptı.

Kıdemli bir ABD Hazine yetkilisi: "Bizim en çok endişe ettiğimiz konu, faiz oranlarının gerçek riskleri yansıtmayı yansıtmadığıdır. Biz bunu açıkça ifade ediyoruz" dedi.

Özel sektör mali kuruluşları, yetkililerin kredi piyasaları konusundaki endişelerini paylaşıyor. Citigroup ve Institute of International Finance Başkan Yardımcısı William Rhodes, kıymetli kağıtların üzerindeki faizlerin düşük olmasının, piyasadaki yüksek likiditenin yanında birçok yatırımcının daha yüksek riskli alanlarda yatırım imkanı aradığının ifadesi olduğunu söylüyor.

Politika belirleyicilerin diğer büyük bir endişesi ise, bu yıl Çin'in ticaret fazlasının yükselmesinden kaynaklanan küresel dengesizliklerin artmaya devam etmesi.

Başkan Bush'un bir önceki ekonomik danışmanı ve Massachusetts Institute of Technology (MIT) profesörlerinden olan Kristin Forbes: "ABD, Çin ve petrol ihracatçısı ülkeler arasındaki ticari dengesizliklerle meşgul olma zamanı geçiyor; bu konu bir an önce ele alınmalı" açıklamasını yaptı.

Çin'in merkez bankası başkanı Zhou Xiaochuan, akşam yemeğinde bankacılara hitaben yaptığı konuşmada Çin'in döviz kuru düzenlemelerinde hızlı bir değişim yöntemi yerine aşamalı, yavaş işleyen bir yöntemi tercih edeceğini ifade etti. Xiachuan, bu yıl Çin'in yükselen ticaret fazlasının, döviz kurunun yanlış belirlenmesinden değil; Çinli tüketiciler arasında tüketimi ve ithalatı sınırlandırmaya sebep olan belirsizliklerden kaynaklandığını belirtti. Ayrıca Çin'in ticaret fazlası konusunda Washington'da yapılan gereğinden çok çalışma ve araştırmadan şikayetçi olduğunu da ekledi.

Xiaochuan, IMF'nin gözetim programları konusunda da bir doktor benzetmesi yaparak gözetim faaliyetini hastalığın teşhisine benzetmiş; ancak tedavinin bu gözetim sonunda yapılamadığını; oysa hastanın hem teşhise hem tedaviye ihtiyacı olduğunu söylemiştir.

Standart Chartered baş ekonomisti Gerard Lyons, artan faiz oranlarına, ABD ve Çin'de büyümenin yavaşlamasına ve Japonya ve euro alanı ekonomilerinin bu gevşemeyi kaldıramayacağına dikkat çekerek küresel ekonominin tepe noktasına ulaştığına işaret etti.

Financial Times, 26 Eylül , Syf.1

İtalya Maliye Bakanı, Merkez Bankası Başkanı Yüzünden İstifa Etti

Altı ay önce Hollanda bankası ABN Amro'nun Kuzey İtalya'da bölgesel bir banka olan Banca Antonveneta'yı almaya çalışması ve Banca Popolare İtalyana (BPI) ile bir grup İtalyan yatırımcının aynı bankayı ısrarla devralmak istemesi üzerine başlayan olaylar skandala dönüşerek büyüyor. Temmuz ayının son haftasında gazeteler, Merkez Bankası Başkanı Fazio ile BPI Başkanı Gianpiero Fiorani arasında geçen konuşmanın kayıtlarını yayınladı. İtalya'da ve dünyanın diğer bölgelerinde Fazio'yu eleştirenler, böyle bir satış işleminde tarafsız kalması gerekirken BPI'nin tarafını tuttuğu için eleştiriyorlar. Geçen hafta AB İç Pazar'dan sorumlu Komiseri Charlie McCreevy, Fazio'nun kanunun ruhuna uymadığını söyledi; ama kanunu ihlal etmediğini de ekledi. Maliye Bakanı Demenico Siniscalco, 14 aydır Fazio'nun görevden alınmasını istiyordu; fakat mücadeleyi kaybetti ve istifa etti. BPI Başkanı Gianpiero Fiorani'den sonra bu ikinci önemli istifa. Bütün bu gelişmeler, Berlusconi'nin yeniden seçilme şansını olumsuz etkileyebilir.

Fazio skandalının Berlusconi'nin dört partiden oluşan merkez sağ hükümetine zararı, Maliye Bakanının istifası ile çok büyük boyutlara ulaştı. Hükümete yakın kişilere göre

koalisyon ortağı Northern League Partisi'nin desteklediği Fazio'ya Şimdiye kadar Berlusconi hiÇ karşı çıkmadı. Bunun yerine Avrupa Merkez Bankası Başkanı Jean-Claude Trichet'nin durumu araŐtırmasını istedi. Trichet de AMB'nın sadece durumu gözetlediğini söyledi.

İtalya işverenler sendikası Confindustria'nın Başkanı Luca Cordero Di Monteze Molo, Financial Times'a "Çok endişeliyim. Ülke aylardır güçsüz durumda. Őirketlerimiz dünya çapında mallarını satmaya çalışıyor ve saygınlıklarını teyit etmeleri gerekiyor. Bu olanlar, İtalya için çok kötü" dedi.

Avrupa Komisyonu'nda yetkililer, Siniscalco'nun İtalya'nın ekonomik sorunlarını çözme konusunda ciddi çabalar harcadığına inanıyordu. Ayrıca Fazio'ya karşı kesin tavrı da AB'nin temel ilkelerinden biri olan sermayenin serbest dolaşımını engellemeye yönelik olarak değerlendirildiğinden beğeni topluyordu.

Financial Times, 23 Eylül, Syf:2

Berlusconi, Merkez Bankası Başkanı Fazio'yu İstifaya Çağırdı

Berlusconi, dün olağanüstü kabine toplantısının ardından verdiği demeçte, Fazio'nun bundan sonra görevde kalmasının hem mümkün olmadığını; hem de bunun, ülkenin uluslararası kredibilitesine uygun düşmediğini ifade etti. Oysa çok değişik çevreler Fazio'yu aylardır eleştirirken Başbakan, onu hiÇ doğrudan kınamamıştı. Hükümetin Fazio konusundaki hareketsizliğini eleştirerek Fazio'yu kınayan ve istifa eden Maliye Bakanı Domenico Siniscalco'nun yerine kabine toplantısında Giulio Tremonti'nin yeni Maliye Bakanı olarak atanması kararlaŐtırıldı. Tremonti, Başbakan Yardımcılığı görevinde bulunuyordu ve Fazio'yu hararetle eleştiren isimlerden biriydi. Geçtiğimiz yıl Maliye Bakanı iken Fazio ile Merkez Bankası başkanının yetkileri konusunda girdiği mücadele sonunda istifa etmişti.

Fazio, dün IMF ve G7 toplantılarına katılmak üzere Washignton'a gitti ve ısrarla bütün eleştirileri reddetti. Fazio, kendisinin kolay kolay görevden alınamayacağını çünkü görevinin, ömür boyu süreceğini ifade ediyor.

Öte yandan Siniscalco'nun istifası, euro alanında ciddi bir sarsıntı yarattı. İtalya, AB mali kurallarını ihlal eden ülkelerden biri. Domenico Siniscalco, dün Avrupa Merkez Bankası Başkanı Jean Claude Trichet'ye bir mektup yazarak kendisi ile en kısa zamanda merkez bankalarının bağımsızlığı konusunu görüşmek istediğini bildirdi.

İtalya'daki Maliye Bakanı değişikliği, ABD'de yapılacak önemli uluslararası toplantıların ve hükümetin bütçe hazırlıklarının hemen öncesine rastladı. Kabine, yasa gereği bütçeyi önümüzdeki hafta sonuna kadar kabul edip görüşmek üzere Parlamento'ya göndermek zorunda.

Koalisyonu oluŐturan dört parti de harcamaların arttırılmasının istiyor; ancak İtalya, bütçe açıklarını azaltma konusunda Avrupa Komisyonu ile anlaŐtığı için bu çok zor. Bu yüzden Trensonti büyük baskı altında.

Muhalefet liderleri, dün Berlusconi'yi acil seçim yapmaya çağırdı. İtalya'da seçimlerin önümüzdeki yılın ilk yarısında yapılması bekleniyor.

Financial Times, 23 Eylül, Syf:1

İtalya'da Siyasi Tansiyon Düşmüyor

Fazio'yu eleştiren politikacı, bankacı, yargıç ve iş adamlarına, sonunda Berlusconi de katıldı; ama Başbakan Berlusconi'nin uzun zamandan beri beklenen Merkez Bankası Başkanı Fazio'yu istifaya daveti İtalya'da siyasi tansiyonu düşürmeye yetmedi. Koalisyon ortağı Northern League partisi, ulusal çıkarları savunduğu gerekçesiyle Merkez Bankası Başkanı Fazio'yu açıkça destekliyordu. Avrupa Birliğinin, üye ülke Merkez Bankası Başkanlarının görevden alınmasına karşı çıkıyor olması nedeniyle Berlusconi, ikinci kez AMB Başkanı Jean-Claude Trichet'e başvurarak olaya müdahil olmasını istedi. Ne var ki Trichet, bunu ikinci kez reddetti.

Northern League Partisi, esasen anayasanın değiştirilerek Kuzey İtalya'ya, kendini yönetmesi için daha çok yetki verilmesini istiyor. Dolayısıyla koalisyon, Fazio olayından bağımsız olarak önümüzdeki hafta onaylanması gereken bütçe ile anayasa reformu arasında çok değişik tartışma konuları ile karşı karşıya.

Özellikle Northern League'in Kuzey İtalya konusundaki özel talepleri, diğer iki koalisyon ortağını gücendiriyor. Sağ kanattaki Ulusal Birlik ve merkezdeki Hıristiyan Demokratlar, Güney İtalya'nın çıkarlarına ve ekonomiye devletin müdahale etmesine daha sıcak bakıyor.

Bütün bu gerçekler, bu ay Berlusconi'nin, merkez sağ güçlerini önümüzdeki seçimlerden önce tek bir parti altında toplama planını ertelemesine sebep oldu.

Berlusconi, bir zamanlar sağın tartışmasız lideriydi; ancak kendi partisi Forza'nın gücü, İtalyan halk desteğinin gerilemesiyle zayıfladı. 2001 yılındaki seçimlerde yüzde 29 oy almıştı; şimdi ise destek yüzde 19-20 dolaylarına indi. Koalisyon ortaklarından bazıları, önümüzdeki seçimlerde sağın liderinin kim olacağını sorguluyor.

Berlusconi, sürekli olarak ortakları tarafından hedef alınmaktan şikayetçi. Son günlerde verdiği demeçte "Bir gün patlayacağım ve 'ya benimle olun; ya da gidin' diyeceğim" dedi.

Financial Times, 24-25 Eylül, Syf:2

Sarkozy'den AB İçin Yeni Formül:G6

Fransa'da yönetimi elinde bulunduran UMP'nin (de l'Union pour un Mouvement Populaire) Başkanı ve 2007 seçimlerinde Fransa Devlet Başkanı adayı Nicolas Sarkozy, 24 Eylül Cumartesi günü partisinin Avrupa konusundaki konferansında yaptığı konuşmada Fransız-Alman ortaklığının artık AB'yi son 50 yıldır yönlendirdiği gibi yönlendiremez olduğunu, bu nedenle diğer dört büyük Avrupa ülkesinin de yönetime katılması gerektiğini söyledi. Böylece 25 üyeli Birliğin liderliğini 6 büyük ülke üstlenmiş olacak ve Fransa ve Hollanda'nın AB anayasasını reddetmesi ile ortaya çıkan kurumsal hareketsizlik daha rahat aşılabilecek. Bu yeni lider grubu, G6, Fransa, Almanya, İngiltere, İtalya, İspanya ve Polonya'dan oluşacak ve AB nüfusunun yüzde 75'ini temsil edecek. Sarkozy'ye göre bu 6 lider, diğer liderlere önerilerde bulunacak; bu liderler önerileri kabul edecek veya etmeyecek; fakat G6'yı hedeflerini gerçekleştirmekten alkoyamayacak.

Sarkozy: "Bu yöntemi uygulayabilirsek herhangi bir anayasa reformuna gerek kalmadan Avrupa'nın bugünkü durumda iki önemli eksikliğini gidererek en büyük gereksinimi

karşılatabiliriz” dedi. Sarkozy, bu eksikliklerden birincisinin Avrupa’nın atılım yapması; ikincisinin ise bu atılımı isimsiz bürokratlar yerine sorumlu politikacıların itici gücü ile gerçekleştirebilmesi olduğunu ifade etti.

Dışişleri Bakanı Philippe Douste-Blazy de AB içinde savunma, dış politika, iç güvenlik, adalet, ekonomi ve para politikalarında liderlik edebilecek bir öncü grubun oluşturulması fikrini destekledi.

Sarkozy, konuşmasında kendini Fransa’nın en hararetli Avrupa taraftarı lideri olarak nitelendirdi ve Fransa ve Hollanda’nın oyları ile reddedilen anayasa tasarısının yarattığı büyük krizin atlatılması için çeşitli girişimler başlatılması gerektiğini belirtti. AB’nin iddiasının küreselleşmenin yarattığı nimetlerden en yüksek faydayı sağlarken küreselleşmenin yarattığı adaletsizlikleri dengelemek olması gerektiğini söyledi. Avrupa’nın insancıl bir küreselleşme yaratması gerektiğini de sözlerine ekledi.

Sarkozy, AB’nin araştırmaları desteklemesi; Avrupa üniversitelerine kaynak sağlamada yardımcı olması; enerji, sağlık, yaşlanan nüfus ve göç konularında geliştirilecek politikalarda eşgüdüm sağlanması gerektiğini ifade etti.

Sarkozy, Avrupa’nın Avrupa mallarını satın alması gerektiğini; bu malları da özellikle küçük şirketlerden alması gerektiğine dikkat çekti. AB Ticaret Komiseri Peter Mandelson’u, Avrupa’nın çıkarlarını savunmakta yetersiz kalmakla suçladı ve AB’nin DTÖ’nün anti-dumping kuralını daha çok kullanması gerektiğini belirtti.

Sarkozy ayrıca Ortak Tarım Politikası’nı savundu ve İngiltere’nin bu kapsamda yaptığı geri ödemeleri eleştirdi. Sarkozy, Türkiye’nin AB’ye üye olma iddiasına karşı olduğunu da tekrarladı. Bu hedefi, Chirac ve İngiltere de destekliyor.

Financial Times, 26 Eylül, Syf:1,8

Fransa’da Vergi İndirimleri

Fransa Cumhurbaşkanı Jacques Chirac, gelir vergilerini üçte bir oranında indirme vaadiyle 2002’de işbaşına geldi. Ancak şimdiye kadarki başarısı sadece yüzde 10 indirim yapmakla sınırlı kaldı. Başbakan Villepin’in vergi dilimlerini sadeleştirme ve en yüksek oranı yüzde 48’den yüzde 40’a indirme planı, etkileyici gibi görünüyor; ancak gerçek böyle olmayabilir.

Geçen hafta Maliye Bakanı Thierry Breton, daha geniş kapsamlı bir reformun parçası olacak şekilde en yüksek vergi dilimini indirme kararı aldı. Böylece gelir vergisi dilimi sayısı, 6’dan 4’e iniyor. En yüksek oranın yüzde 40 (geliri 65.559 euro ve üzeri olanlar için); en düşük vergi oranının yüzde 5.5 (geliri 5.515 euro (6.700 dolar) olanlar için) olması, Fransa’yı İngiltere’ye yaklaştırarak Almanya ile aralarındaki farkı azaltıyor. Bu indirimler, gelecek hafta görüşülecek olan 2006 yılı bütçesinde yer almayacak. 2006 kazançlarına uygulanacak ve sonuçları, başkanlık seçimlerinin yapılacağı 2007 yılında görülecek. Bütçe Bakanı Jean François Cope, bu değişikliklerin Fransız mali yapısını tamamen değiştireceğini söyledi.

Hiç kuşkusuz vergi planları, bir ilerleme olarak değerlendirilebilir. Vergi planları, her şeyden önce vergi yapısını netleştiriyor. Sadece vergi dilimleri azaltılmakla kalmadı; 400’ün üzerindeki vergi indirimine tabi harcama kalemi de azaltıldı. Ayrıca düşük ve orta gelir grubundan çalışanlar, bu indirimlerden en kazançlı çıkan grup oldu. Vergi indirimlerinin

yüzde 70'inden fazlası, gelir düzeyi 10.000 euro ile 40.000 euro arasında olan hanelere gidecek. Bu da Başbakan Villepin'in, halkı sosyal yardımla geçinmekten vazgeçirerek çalışmaya teşvik eden politikasını yansıtıyor.

Bununla birlikte planın, daha çok yatırımcı çekip vergi kaçırmayı önleme hedefi gerçekleşmiyor.

Hiç kuşkusuz 2000 yılı gibi yakın bir geçmişte vergi oranı yüzde 54 olan bir ülkede, en yüksek oranı indirmenin sembolik bir değeri var. Bununla birlikte Fransa'nın eski sisteminde kazançların yüzde 20'si için vergi istisnaları vardı; dolayısıyla efektif vergi oranı hiçbir zaman yüzde 48 gibi yüksek bir oran olmadı. Bu istisnalar artık sona eriyor; bu yüzden net değişim, marjinal olabilir. Bir yetkili "amacımız kimsenin kötü bir duruma gelmesi değil. En kötü olasılıkta en yüksek dilimden kazananlar üzerindeki etkisi nötr olabilir" dedi.

Fransız vergi sisteminin karmaşık durumu veri olarak alınır, kullanıcıların yararına her değişiklik memnuniyetle karşılanmalı. Fakat ortada iki sorun var: birincisi, bu reformlar sadece gelir vergileriyle ilgili; vergi ödeyicisini ilgilendiren diğer vergiler aynen devam ediyor. İngiltere'deki Fransız İş adamları Birliği Cercle d' Outre-Manche tarafından yapılan bir araştırmaya göre ortalama bir Fransız çalışanın bordrosunda 40'tan fazla vergi indirimine karşılık İngiltere'de aynı bordroda sadece 2 vergi indirimi var (vergi ve milli sigorta). Hükümet, kimsenin vergi faturasının, hanehalkı gelirinin yüzde 60'ını geçmesini istemediğini söylüyor. Fakat Fransa'nın anormal servet vergisine dokunmayı düşünen kimse çıkmıyor.

Diğer bir sorun ise, 3-5 milyar dolara mal olacak vergi indirimlerinin finansmanı. Maliye Bakanı Breton, 2007 bütçesinde 4-5 milyar euro tasarruf ederek finansman sağlanacağını söyledi. Fransız kamu finansmanı zaten sıkışık bir durumda. Breton, bu hafta 2006 yılı bütçe açığının yüzde 3 olacağını kabul etti. Oysa önceki tahminler, açığın yüzde 2.7 olacağı yönündeydi. Bütçe açığının yüzde 3 düzeyinde tutulabilmesi de devlet enerji şirketi EDF'nin satılması sayesinde mümkün olacak.

Kısacası, mali reform konusundaki bütün tartışmalara rağmen harcama reformu ve ağır devlet bürokrasisinin üzerinde hiç durulmadı. Uzun yıllar boyunca devlet, emekli olan iki personele karşı bir çalışan olarak demografik avantajı kullandı. Ama artık bu mümkün değil.

The Economist, 24 Eylül, Syf:37

ABD'de Denetçilerin Sorumluluğu Tartışılıyor

Son yıllarda muhasebe skandallarıyla sarsılan ABD'de Kamu Şirketleri Muhasebe Denetim Kurulu (PCAOB) başkanı McDonough, denetçilerin, kamuoyunda güveni tekrar kazanana dek kanun koyucuların kendilerine büyük tazminatlar konusunda koruma sağlayacaklarını düşünmemeleri gerektiğini belirtti. McDonough, Amerikan halkının bu tür bir korumayı asla desteklemeyeceğini ileri sürdü.

Denetçiler, görevlerinde ihmal bulunduğunu gösteren hukuki iddialarla içlerinden bazılarının çok zor durumda kalacağı korkusuyla kendilerine sorumlulukları konusunda birtakım yasal korunma sağlanması konusunda çaresizler.

McDonough, “Bu meslek kamuoyu güvenini tekrar kazanana dek Amerikan vatandaşlarının yasal korumayı destekleyeceğini zannetmiyorum” dedi. Kamu Şirketleri Muhasebe Denetim Kurulu kurulduğundan beri denetimde niteliğin arttığını; ancak bunun, gelişme aşamasında bir süreç olduğunu da ekledi.

PCAOB, Enron ve Worldcom muhasebe skandallarının ardından çıkarılan 2002 Sarbanes-Oxley yasalarının en önemli unsurlarından biriydi. Kurum, denetçilerin kamu şirketlerindeki çalışmalarını gözden geçirmekten sorumlu.

Fed eski yöneticilerinden McDonough, Haziran 2003’te göreve geldi ve 2007’ye kadar da görevine devam edecek. Ne var ki, PCAOB’yi hedeflediği kadar güçlü bir kuruluş haline getirdiğini söyleyerek erken ayrılma kararı aldı. Yeni PCAOB başkanı, Menkul Değerler ve Borsa Komisyonu tarafından seçilecek. Görevi, bir diğer PCAOB üyesi olan Charles Niemer’in devralması bekleniyor.

Financial Times, 24-25 Eylül, Syf:9

Avrupa’da Şirket Birleşmeleri Yarışı

Avrupa’da yılın ilk dokuz ayında açıklanan şirket birleşmelerinin bedeli, 805 milyar dolar dolaylarında gerçekleşti; bu rakamın yıl sonunda 1 trilyona ulaşması bekleniyor. Satın alma ve devir yarışının iki yıl daha sürebileceği kaydediliyor. Avrupa, şirket birleşmeleri konusunda ABD’yi geride bıraktı. Banka sahipleri, bir anlaşmanın diğerini tetiklediği ve piyasada domino etkisi yarattığını belirtiyor.

Anlaşmalar, 1999-2000 yıllarında teknoloji ve kitle iletişim araçlarına odaklanmışken şimdi çok daha geniş bir kapsamlı bir hale geldi. Telekomünikasyon hizmetleriyle beraber enerji, mali hizmetler ve emlak odaklı anlaşmalar, bu akımdan aslan payını alıyor.

Morgan Stanley yetkililerinden Pereira, bu yarışın daha da hızlanabileceken korumacılığa ek olarak bazı Avrupa ülkelerinde uygulanan mali olmayan engellerle frenlediğini söyledi. Pereira, bunlar olmasaydı, ortaya çıkacak tablonun şimdikininkin birkaç katı olabileceğini de ekledi.

Thomson Financial’den elde edilen verilere göre 1 Temmuz’dan beri Avrupa’da yapılan anlaşmaların değeri 252.3 milyar dolara ulaşmışken ABD’de bu miktar 177.8 milyar dolarda kaldı. Bu da, 2004’ün dördüncü çeyreğinden beri Avrupa’daki şirket anlaşmalarının ABD’dekileri geçtiğini ortaya koydu. Buna en güzel örnek ise Gas Natural’ın Endesa’ya sunduğu 28 milyar dolarlık teklifi oldu.

Küresel anlaşmaların tutarı, 1 Ocak’tan beri 1.800 milyar dolar oldu; 2004’ün ilk üç çeyreğindeyse bu rakam 1,300 milyar dolar dolaylarında olmuştu. Ortaya çıkan bu tablo, bu işlemlerden yüksek meblağlar elde edebilecek yatırım bankacılığı çevrelerinde iyimserlik rüzgarları estiriyor.

The Wall Street Journal, 26 Eylül, Syf:1,6

Financial Times, 26 Eylül, Syf:1

Kurumlar Vergisi Oranları Ne Derece Gerçeği Yansıtıyor?

Kanada’da bulunan düşünce kuruluşu Howe Institute’ta kurumlar vergisi konusunda yapılan çalışma, şaşırtıcı sonuçlar ortaya koydu. Sermayenin vergilendirilmesi konusunda yeni bir rapor hazırlayan Duanjie Chen, Jack Mintz ve Finn Poschmann ilginç sonuçlara ulaştı. GSYİH’nin yüzde 60’ının devletin kontrolünde olduğu İsveç’in sürpriz bir şekilde kapitalistlere dost olarak yaklaştığı ortaya çıktı. Öte yandan dünya çapında yatırımcıların ilgi odağı olan Çin, ülkeye yatırım için gelenlerden çok şey istemektedir.

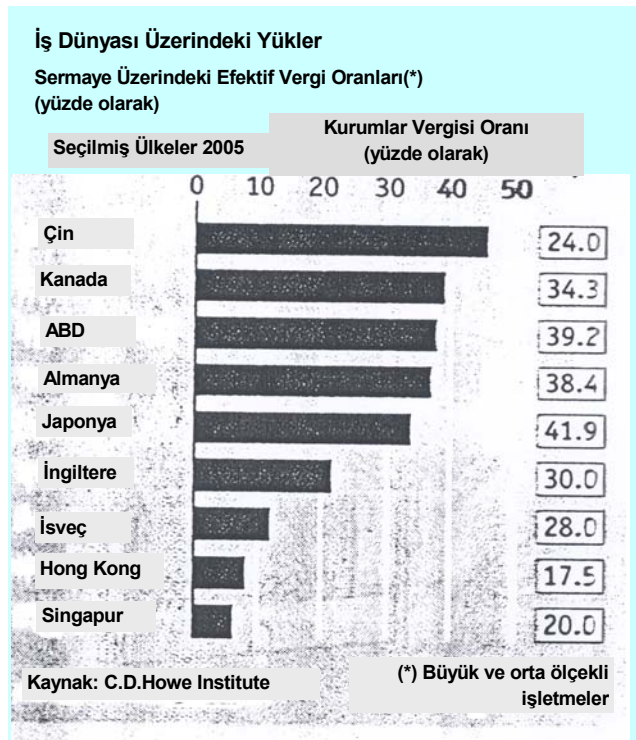
Ülkelerin sermayeyi vergilendirmelerini değerlendirmenin en basit yolu, kurumlar vergisi oranını incelemektir; fakat yazarlar bunun yanıltıcı olabileceğini söylüyor. Çünkü sadece kurumlar vergisi oranına bakıp şirketlerin gerçekten ödedikleri vergileri görmek olanaksızdır. Ülkeler, amortisman, stoklara ve diğer giderlere değişik kurallar uygular; bu da şirketlerin gerçekten ödediği vergi oranlarının farklı olmasına sebep olur.

Yazarlar, ülkelerin “efektif” vergi oranlarını; yani sermayenin vergi öncesi getirisinden devletin aldığı miktarı hesapladılar. Buna göre, makine ve teçhizat üzerinden yüzde 17 KDV alındığından sıralamada Çin birinci geliyor. Bununla birlikte şanslı firmalar, tüm vergi iadesini pazarlık konusu yapıyor ve böylece yüzde 45 olan efektif oranı yüzde 18’e indirebiliyor.

Kanada, Amerika ve Almanya kurumlar vergisini en yüksek seviyeden uygulayan ülkeler. Kanada’nın kurumlar vergisi oranı biraz daha düşük; ancak eyalet hükümetlerinin girdiler üzerinden uyguladığı yüksek sermaye ve satış vergilerinden dolayı efektif vergi oranı yüksek.

İsveç’in, sermaye yatırımlarında daha kısa sürelerde gider yazmaya izin vermesi, efektif vergi oranını aşağı çekiyor. Singapur ve Hong Kong, yatırımcılarına liberal indirimler ve uzlaşma imkanı sağlıyor; bu yüzden de vergi rejimleri daha çok tercih ediliyor.

Vergi politikaları, yabancı doğrudan yatırımları teşvik etmede çok büyük rol oynuyor. Örneğin, diğer koşullar aynı kalmak şartıyla vergi oranının daha yüksek olması, yatırımın getirisini azaltır. Diğer koşullar da çok nadir olarak aynı kalır; piyasa büyüklüğünde, işçi maliyetlerinde, altyapı yatırımcılarının kalitesinde ve politik istikrarda oluşan farklılıklar, yabancı yatırımları cezbetmede önemli etkenlerdir. Yabancı yatırımcıların Çin’e gitme sebebinin de sadece vergiler olmadığı söylenebilir.

Her Őeye rağmen yazarlar, vergilerin özellikle sanayileşmiş ülkeler için önemli olduğunu dŐnyor. Almanya’da seçim sonuçları ne olursa olsun kurumlar vergisi büyük bir olasılıkla indirilecek. Benzer baskılar, ABD ve Kanada’nın da vergilerini indirmelerine yol açabilir.

The Economist, 24 Eylül, Syf.93

Boğaza Hücum

Türk hükümeti, 2005’i zelleŐtirme yılı olarak ilan ettiğinde birçok yabancı yatırımcı, bu konuya Őüpheyle yaklaŐtı. Türk ekonomisi yaklaşık yirmi yıl önce liberalleŐmeye baŐladı; ancak bunu takip eden hkmetler, devlet kurumlarındaki yolsuzluk skandallarıyla sarsılarak zelleŐtirme konusunda baŐarısızlıđa uğradı. Daha önce alaycı ve Őüpheci yaklaŐan yatırımcılar, Şimdi Türkiye’ye akın ediyor.

12 Eylül’de gerçekleŐen son satıŐta, TüpraŐ Petrol Rafinerisi’nin hisselerinin yüzde 51’i 4.1 milyar dolar karŐılıđında Koç Holding ve Royal Dutch/ Shell konsorsiyumu kazandı. Satış sonrası, İŐstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) yükseliŐ rekorları kırdı. Ağustos sonunda da Türk Telekom’un yüzde 55’lik hissesi Saudi Oger ve Telecom Italia’ya 6.55 milyar dolar karŐılıđında satılmıŐtı. Londa’daki Mittal ve Lüksenburg’taki Arcelor gibi dünyanın elik devleri ise Erdemir’in yüzde 46’lık hissesi için yarıŐıyor.

Türkiye, Şu ana dek zelleŐtirme anlaşmalarından 14 milyar dolar elde etti; 2005 sonunda ise bu toplamın 20 milyar dolar olması bekleniyor.

Türkiye, uzun zamandır beklenen müzakerelere 3 Ekim’de baŐlarsa yabancı yatırımların diğer Őekillerinde de patlama görülebilir. Motorola ve Nokia’nın bir Türk Şirketi tarafından 3 milyar dolarlık bir dolandırıcılığa uğramasıyla Türkiye’nin imajı oldukça zedelenmiŐti. Ancak Nokia ile yapılan yeni bir anlaşma ile bu zararın bir kısmı telafi edilmiŐ oldu.

Ancak, iŐler yine de ters gidebilir. Geçtiğimiz yıl TüpraŐ’ın yüzde 65.7’lik hissesinin satılmasını engelleyen Petrol İŐçileri Sendikası, bu ay yapılan açık arttırmanın hemen sonrasında açtığı davayı kazanırsa, bu da sorun yaratabilir. Telekom alıŐanları da Telekom anlaşmasıyla ilgili olarak benzer bir dava açmıŐtı. Türk yargı sistemi, siyasallaŐmıŐ olarak kötü bir ne sahiptir; koyu bir milliyetçi olan Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer de stratejik ulusal varlıkların yabancılara satılmasına karşı çıkan mahkeme kararlarını destekliyor.

ÖzelleŐtirme laik ve İslamcı kesim arasında alevlenen Őüpheleri de körüklüyor. Laik kesim, Türkiye’ye Arap sermayesinin akmasından ve bunun Türkiye’yi batıdan uzaklaŐtıracađından kaygı duyduğunu belirterek dikkatli olunması gerektiğini ifade etti. Ne var ki, batıdaki banka sahipleri ise hükümetin, bu tür sözlere kulak asmayarak özelleŐtirmeye devam etmesi gerektiğini belirtiyor.

The Economist, 17 Eylül , Syf:66

YORUMLAR:

Türkiye ve AB için Son Şans

Genişleme, Avrupa kıtasının istikrardan yoksun bölgelerine istikrar ve demokrasi getirerek Avrupa Birliği’nin en büyük baŐarılarından biri oldu. Ancak genişleme politikası büyük bir sınavdan geçiyor. yelik baŐvurusunu 1959’da yapan Türkiye ile

müzakerelerin nihayet 3 Ekim’de başlatılması söz konusu. Avrupa Birliği, ılımlı ve demokratik bir İslam’a verdiği desteği kanıtlamak istiyorsa Türkiye’yi içine almalıdır. Bu anlamda müzakere süreci, AB açısından da bir sınav olacaktır.

Türkiye, idam cezasını kaldırdı; Kürtçe eğitimin önünü açtı; devlet güvenlik mahkemelerini kapattı; ceza yasasını yeniledi ve sivil yönetimin ordu üzerindeki denetimini arttırdı. Ancak AB üyeliği yolunda bu kadar mesafe kat eden Türkiye’nin sabrı artık tükenmek üzere.

Geçtiğimiz Aralık ayında başlatılması kararlaştırılan müzakereler konusunda Avrupa’da görüş ayrılıkları egemen. Görüşmeleri tehdit eden iki konu var: biri Türkiye’nin Kıbrıs Rum Kesimi’ni tanımaması; diğeri de bazı üyelerin Türkiye’ye üyelikten farklı bir konum teklif etme isteği. Avrupalıların büyük bölümü, Türkiye’ye düşmanlık beslemekten çok Türkiye’nin üyeliği konusunda kararsızlık yaşıyor.

Türkiye’nin üyeliği söz konusu olsa da olmasa da, AB’nin yapılacaklar listesi oldukça yüklü: bütçe reformu kaçınılmaz; ayrıca Avrupa ekonomilerinin yeni iş olanakları yaratması gerekiyor.

Türkiye’nin üyeliğine itiraz gelirse, AB’nin varlığına ilişkin sorunlar kaybolmayacak; aksine daha da kötüye gidecektir. Öncelikle Türkiye’de bir kriz yaşanması kaçınılmaz olacaktır. Hatta Türkiye belki de Rusya gibi doğudaki diğer ülkelerle işbirliğine gitme gereği duyabilir.

AB, özellikle de 11 Eylül olaylarından sonra ılımlı, demokratik İslam’ı destekleme konusunda bir sınavdan geçecek. Çok yakınında yer alan ve hem demokratik hem de laik bir cumhuriyet olan Türkiye’de böyle bir krize yol açması, Avrupa için yüz karası olacaktır. Türkiye’nin reddedilmesi, Arap dünyasında batının ikiyüzlü davrandığı şekilde yankı bulabilir.

Türkiye, birliğe dahil olsa da olmasa da birlikteki sorunlar yok olmayacağından Türkiye’nin reddedilmesi, Avrupa’nın “derinleşmesine” katkıda bulunmayacak ve genişleme sürecini durduracaktır. Sonuçta ortaya çıkan ise durağan, batısı ve doğusu karmaşa içinde olan, ne derinleşmiş ne de genişlemiş bir AB olacaktır.

The Economist, 17 Eylül, Syf:36

İstanbul’dan Kalkan Yavaş Tren

Türkiye ile AB arasındaki katılım müzakerelerinin Pazartesi günü (3 Ekim) başlaması bekleniyor. Bu arada AB vatandaşları arasında Türkiye’nin katılımı konusunda kamuoyu desteği azalmaya devam ediyor: Eurobarometer’a göre “genişlemeden önceki” AB’de seçmenlerin üçte birinden daha azı Türkiye’nin katılımı için olumlu düşüncelere sahip. Batı Avrupalılar, Türkiye’nin birliğe katılamayacak kadar büyük, yoksul ve geri olduğunu düşünüyor. Ancak Türkiye, geçtiğimiz yıl AB’ye katılan Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinden farklı değil. Gerçek fark ise Türkiye’de politika değişiklikleri açısından AB’nin yeteri kadar itici güç olamaması; bu yüzden de katılım müzakereleri daha uzun ve zorlu olacak. Bu konuda the Wall Street Journal’da Katinka Barysch imzasıyla yayınlanan yorumun tercümesi aşağıda verilmektedir.

Türkiye’de kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla, 25 üyeli AB’nin ortalamasının yüzde 30’undan daha düşük; bu oran, yeni üye olan Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde yüzde 50 civarında. Ne var ki, Türkiye’yi, birliğe katılmış olan ülkelerle kıyaslamak pek de adil sayılmaz. Katılımdan on yıl önce Polonya’nın GSYİH’si, AB ortalamasının yaklaşık yüzde 35’iydi; hatta Romanya’nınki bundan da düşüktü.

Birçok açıdan Türkiye, Polonya ve Bulgaristan’ın müzakerelere başladıkları zamandaki durumlarına göre üyeliğe daha hazırlıklı sayılır. AB ile 1996 yılında gümrük birliği anlaşması imzalayan Türkiye, mal ticaretini serbestleştirmişti. Türkiye, aynı zamanda fikri mülkiyet haklarının korunması ve rekabetin artırılması gibi konularla ilgili tüzük ve yönetmelikler çıkardı. Türk hükümeti, halen telekom ve enerji gibi sektörlerde önemli rol oynuyor olsa da Doğu Avrupa’da yapıldığı gibi tüm sanayinin özelleştirilmesi zorunluluğuyla karşı karşıya kalmadı.

Türkiye’yi kendinden önce üye olanlardan ayıran özellik, tarihinde yer alan ekonomik istikrarsızlıklardır. 2001’de son krizden beri birbirini takip eden iki hükümet, ekonomiyi istikrara kavuşturup yapısal reformlar başlatmak adına kayda değer çalışmalarda bulunmuştur. Bütçe açığı yarıya inmiş; enflasyon son otuz yılda ilk kez tek haneli rakamlara inmiş ve ekonomi canlanmıştır. Ne var ki, Türkiye’nin yüksek kamu borcu, geniş dış açığı ve uzun vadeli yatırımlardan yoksun olması, ülkeyi yatırımcının güvenindeki sarsıntılara karşı hassas duruma getirmişti. Hem AB’nin hem de Türkiye’nin büyük zorlukların üstesinden gelerek sağladığı makroekonomik istikrarı tehlikeye atmamak için katılım sürecinde çok dikkatli davranması gerekir.

Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri söz konusu olduğunda katılım süreci daha pürüzsüzdü; çünkü AB’ye katılıma ilişkin öngörü, ekonomik reformlar yapmak için sağlam bir temel oluşturuyordu. Türkiye durumunda ise bu temelin pek sağlam olduğu söylenemez. Bunun sebeplerinden ilki 1990’larda Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin “yüzünü Avrupa’ya dönmek” konusundaki yoğun arzularıdır. Türklerin yüzde 60-70 civarında çoğunluğunun, ülkelerinin Avrupa’nın isteklerini yerine getirmesini desteklediği halde, onlar açısından AB üyeliğinin Avrupalı kimliğiyle ilgisi yoktur. Elde etmeyi umdukları şeylerse, daha yüksek gelir, daha iyi iş olanakları ve AB’ye seyahat ve çalışma amacıyla serbestçe gidebilmek gibi kişisel çıkarlardır. Bu çıkarlar, katılım sürecinde elde edilmezse Türkler, büyük bir hayal kırıklığı yaşayacaktır.

İkinci olarak Orta ve Doğu Avrupa ülkeleri, AB’ye girmek için birbirleriyle rekabet etmişti; Türkiye açısından ise böyle bir rekabet söz konusu değildir. (Hırvatistan da yakında katılım müzakerelerine başlayacak; ancak bunun iki ülkenin arasında doğuracağı “rekabet” açısından büyük farklar var) Bu yüzden de Türkiye, yanlış bir izlenime kapılarak elinde koz olduğunu düşünüyor.

Üçüncü olarak Doğu Avrupalılar, AB’nin eninde sonunda kendilerini kabul edeceğinden emindi. Türkiye’nin üyeliğinin kamuoyu tarafından reddi ve AB’nin sürekli olarak müzakerelerin “ucunun açık” olduğunu hatırlatması, Türkiye’nin güvenini oldukça sarstı. Sonuç olarak Türkiye’nin AB’nin istediklerini yapmak konusundaki şevki kırıldı; aynı şekilde Bu arada ülke politikalarında AB’nin itici gücü de zayıfladı.

Ankara, daha önceki adaylara göre daha köklü reformlar yaparak daha büyük tavizler vermek durumunda kalacak. Türk vatandaşlarının çoğu, AB’nin Türkiye’yi Birliğe alma işlemini yavaşlatmak adına taleplerini gittikçe arttırdığını ve gereksiz isteklerde bulunmaya

başladığını ifade ediyor. Büyük bir çoğunluk ise AB'ye katılımın neler gerektirdiğinden; dolayısıyla 80,000 sayfalık AB yasa ve yönetmeliklerinden ve AB'nin kamusal yaşama ne denli müdahale edebileceğinden habersiz.

Türk hükümetleri için bu hızı on yıldan fazla sürdürebilmenin tek yolu, bu reformların Türkiye'nin zenginleşmesi, güçlenmesi ve daha istikrarlı olması için gerektiğine; AB'ye girsek de girmesek de bunların Türkiye'nin iyiliği için yapıldığına halkı inandırmaktır. Katılım müzakerelerinin uzaması büyük bir olasılık olduğuna göre reformların zamanlaması çok önemli olacaktır. Şu anki hükümet, müzakereler başlasa da başlamasa da bir an önce, örneğin beş yıl içinde bir yığın yasayı benimsemeye çalışacaktır. Reformların bir an önce başarıya ulaşması, bazı grupların menfaatlerine gölge düşürecektir; bunlara büyük holdingler ve koltuklarını terk etmeyen bürokratlar da dahildir. Böylece de şüpheli Batı Avrupalılar, Türkiye'nin AB'ye girmeye yetkin olduğuna inanacaktır.

Türkiye'nin AB'ye katılımına karşı çıkanlar, dar görüşlü bir kesimdir. AB'yi, şu an olduğu şekilde; yani büyüme oranı düşük, işsizlik oranının yüksek ve karar alma mekanizmasının yavaş işlediği bir birlik olarak görüyorlar. Bu olumsuzluklara ekonomik ve siyasi bir geçiş sürecini atlatmaya çalışan Türkiye'yi de eklediklerinde Türkiye'nin üyeliğinin felakete davetiye çıkartacağını öne sürüyorlar. Ancak, Türkiye'nin katılım müzakereleri en az on yıl sürecektir. Ülke, Birliğe katılmaya hazır olduğunda AB de kurumlarında reformlar yapmış; karar alma mekanizmalarını hızlandırmış ve ekonomik sorunlarını çözmüş olmalıdır. Bu gerçekleşmezse, 2020'nin (örneğin) AB'si, daha yavaş büyüyen, içe bakan ve genişlemeyi istemeyen bir AB olacaktır. Türkiye de böyle bir Birliğe katılmak istemeyecektir.

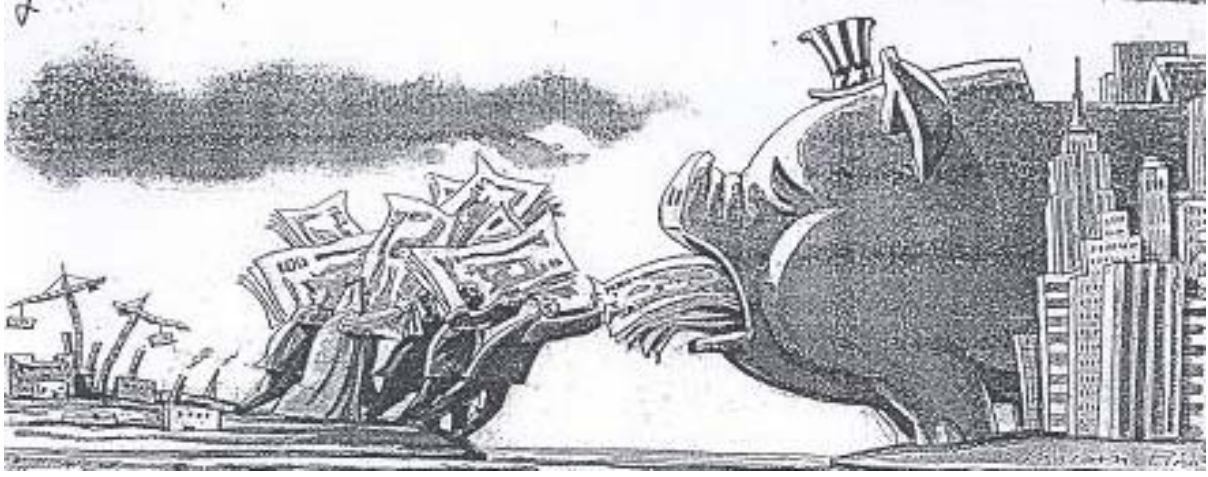
The Wall Street Journal, 27 Eylül, Syf:10

Dengesizlikler Giderilmezse Acı Sonuçlarla Karşılaşılabilir

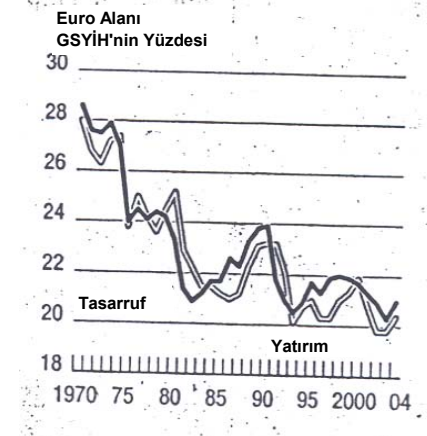
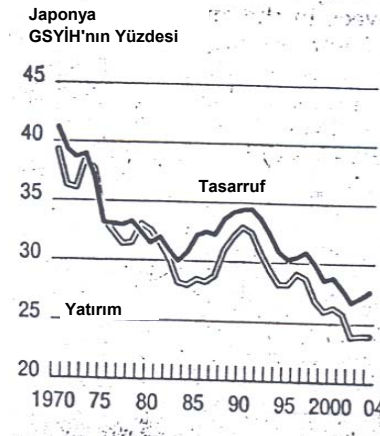
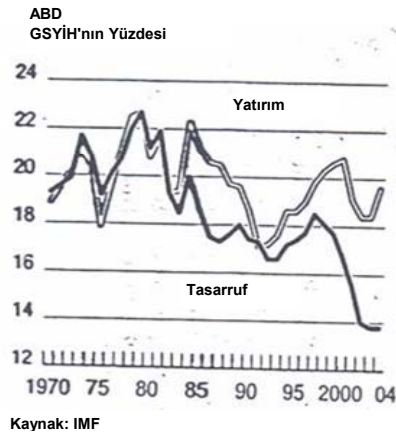
Küresel dengesizlik konusunda geniş cari fazlaları olan ülkeler cari açıkları olan ülkeler kadar suçlu ve sorumludur. Birçokları ABD'yi muazzam cari açıklar verip dengesizliğe sebep olduğu için suçlamaktadır. Ancak ABD kendisini eleştirenlerin zannettiği gibi tek başına suçlu değildir. Küresel bir tehdit mevcuttur. Mücadele de küresel olmalıdır. Fakat bu konu üzerinde tam bir anlaşma mevcut değildir. Küresel yatırımların ve tasarrufların dengesizliği ve bu dengesizlikte süper güç ABD'nin rolü Financial Times'ta Martin Wolf imzalı bir yorum yazısında incelenmektedir. Bu yazıdan geniş bir tercüme aşağıda yer almaktadır.

Son yayınlanan IMF Dünya Ekonomik Görünümü Raporunda (World Economic Outlook) belirtildiği gibi analistler küresel açık ve fazlalara neyin sebep olduğu konusunda birbiri ile çelişen iki görüş geliştirmişlerdir. Birinci görüş Başkan Bush'un mali açıklarının ve Greenspan'ın para politikasının gevşekliğinin ABD'nin cari açıklarına sebep olduğudur. ABD'nin tasarrufları, sürekli olarak olması gerekenin altındadır. Buna karşılık dünyanın diğer bölgelerinde tasarruf fazlası mevcuttur.

İkinci görüşe göre küresel açık ve fazlalara özellikle Asya'nın yükselen piyasa ekonomileri ve son zamanlarda petrol ihracatçısı ülkelerde yatırımların ötesinde ve üstünde artan tasarruflar sebep olmuştur. Bu tasarruflar hem en son harcama hem de en son borç verme mercii olarak ABD'ye yönelmektedir. ABD'nin savurganlığı diğerlerinin cimriliğinin aynada yansımasıdır. Bu savurganlık olmadan dünya sürekli olarak talep azlığından şikayetçi olur.

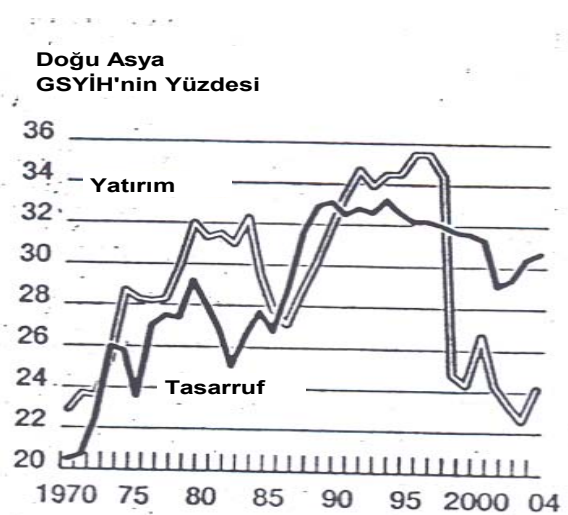

Düzenli okuyucularım benim uzun zamandan beri bu görüşlerden ikincisini savunduğumu bilir. Bunun en iyi kanıtı Dünya Ekonomik Görünümü Raporundaki “ABD’yi kınamak, reel faiz oranlarının düşük seviyesini açıklayamaz” ifadesidir. Tek başına ABD’deki tasarrufların düşük olması, reel faiz oranlarını artıracaktır, düşürmeyecektir. Buna paralel olarak eğer Fed politikaları çok gevşekse o zaman küresel enflasyon tehlikesine dair belirtiler olması gerekir.

Bu körü körüne ABD politikalarını savunma değildir. ABD'nin yapısal mali açıkları çok tehlikelidir. Bununla birlikte küresel dengesizlikte cari fazlaları olan ülkelerin, cari açıkları olan ülkeler kadar büyük sorumluluğu olduğunu kabul etmek zor olmamalıdır.

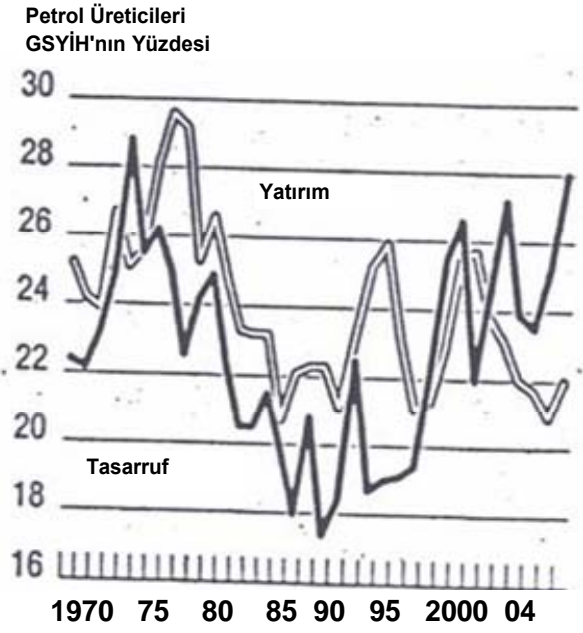
Eğer mevcut durumun nasıl sona ermesi gerektiğini analiz etmek isteyen olursa bu fazlalara neyin sebep olduğunu anlamak mecburiyetindedir. Bu konuda Dünya Ekonomik Görünümü Raporunda şu görüşler yer almaktadır.

İlk olarak dünya çapında küresel yatırım ve tasarruf oranları 1970'lerden beri düşmektedir.

İkinci olarak, yatırım oranları sanayileşmiş ülkelerde GSYİH'nin yüzde 20'si civarında dengelendiği halde tasarruflar konusunda böyle bir ortalama oran yoktur. Sanayileşmiş ülkeler içinde tasarruf oranları Japonya'da en yüksek, ABD'de en düşüktür. Euro alanı bu iki ucun ortasında yer almaktadır. Bu da neden Japonya'nın çok büyük bir cari fazlası, ABD'nin çok büyük bir cari açığı olduğu halde euro alanının aşağı yukarı dengede olduğunu açıklamaktadır.

Üçüncü olarak Asya ülkelerinin yatırım ve tasarruflarının GSYİH'ye oranı hem diğer yükselen piyasa ekonomilerinden hem de petrol ihracatçısı ülkelere daha yüksektir. Çin'in tasarruf ve yatırım oranları da çok yüksek düzeylere ulaşmıştır. Özellikle tasarruflar yatırımları bile geçmiştir. Diğer Asya ekonomilerinde tasarruflar istikrarlı bir seyir izlemiştir. Fakat yatırımlarda 1997-1998 krizinden sonra keskin bir düşüş gözlenmiştir.

Dördüncü olarak Çin'in tasarruf oranı şimdi GSYİH'nin yüzde 50'si civarındadır. Kamu tasarrufu GSYİH'nin yüzde 12'si, hanehalkı tasarrufu yüzde 16'sı ve kurumlar tasarrufu yüzde 22'sidir. Eğer Çin'in yatırım oranı son zamanlarda ulaştığı GSYİH'nin yüzde 45'inden, yüzde 40'ına düşerse Çin'in cari işlemler fazlası GSYİH'nin yüzde 10'u olur.

Bu görünüm bize bir konuyu açıklar. Cari işlemler fazlasındaki değişimler, yatırım ve tasarruflar arasında uyumu gerektirmekle birlikte bunun en iyi yolu her zaman yatırımları azaltmak değildir. Bir çok ülkede daha yüksek yatırımlar çok istenen bir durumdur. Çünkü kurumsal tasarruflar yüksek fakat yatırımlar zayıftır.

Yapılması gereken, gelişmekte olan ülkelere daha yüksek yatırım seviyelerine ulaşmak, ABD'de tasarrufları yükseltmek bir resesyona sebep olmadan küresel açıkları kapatmaktır.

Dünya Ekonomik Görünümü Raporunda üç senaryo analiz edilmektedir. Yumuşak, tehlikesiz bir piyasaya uyumu, zor ve tehlikeli bir uyum ve politikaların yönlendirdiği bir uyum.

Yumuşak, tehlikesiz bir uyum durumunda ABD'de tasarruflar artar ve dolar reel olarak yüzde 15 değer kaybeder. ABD ekonomik büyümesinde de bir yavaşlama söz konusudur. Fakat cari işlemler sürdürülebilir bir düzeye, GSYİH'nin yüzde 3'üne düşer. Net borçlar GSYİH'nin yüzde 70'i civarında dengelenir. Bunun karşıtı Asya'nın yükselen piyasa ekonomilerinde görülür. Asya'da tüketimin hızla artması yatırımlardaki düşüşü kısmen telafi eder; nispeten yüksek enflasyon yüzünden reel döviz kuru da yüzde 15 değerlenir. Japonya ve euro alanı üzerindeki etkiler ise sınırlıdır.

Daha sert bir uyum, koruma etkilerin arttığı, ABD varlıklarına güveninin kaybolduğu döviz kuruna bağlı olan paraların bu bağlarını sona erdirdiğini varsaymaktadır. Bu durumda ABD ekonomisinde ciddi bir yavaşlama söz konusu olmaktadır. Dolar keskin bir düşüş gösterir. ABD’de enflasyon aniden yükselir ve bu da faiz oranlarında hızlı bir yükselmeye sebep olur. Asya’nın yükselen piyasa ekonomileri paralarının hızla değer kazanmasından ve faaliyetlerin yavaşlamasından olumsuz etkilenir, Japonya’da ve euro alanında büyüme yavaşlar.

Son olarak Dünya Ekonomik Görünümü Raporu politika seçenekleri araştırmaktadır. Rapora göre Asya’da döviz esnekliğinin daha fazla olması enflasyonist baskıları sınırlandırarak yurtiçi tüketimi teşvik etmek suretiyle daha yumuşak bir uyumu hızlandıracaktır.

ABD’de 2010’a kadar denk bütçe sağlayacak olan mali konsolidasyon cari işlemler açığını 10 yıl içinde GSYİH’nın yüzde 2’si kadar azaltacaktır. Dünya Ekonomik Görünümü Raporu, euro alanında ve Japonya’da yatırım patlaması (investment boom) yaratan mali reformları incelemektedir. Yatırım patlamasının ekonomik uyuma ABD’nin mali konsolidasyonundan daha az yardımı olur.

İlmlı, yumuşak bir uyumdan emin olmak için ülkeler değişik alanlarda birden çok politika değişikliğine gitmelidir. Bu tür politika değişikliklerinden en önemlisi, reel döviz kurunda kayda değer hareketlenme sağlanmaktadır. ABD’de, GSYİH’ya oranla daha yüksek tasarruflar ve dünyanın diğer bölgelerinde ama özellikle Asya’da GSYİH’ya oranla daha yüksek harcama gerekmektedir. Sonuçta sadece daha dengeli küresel büyümeye ulaşılmayacak, aynı zamanda bütün bölgeler daha iyi bir durumda olacaktır.

Bu yumuşak, ilmlı uyum mümkün olabilir mi? Kısaca cevap hayırdır. Dünyanın bugünkü düzeninin olduğu gibi devam etmesi daha büyük olasılıktır. Çünkü her ülkede bu politikaların devam ettirilmesini isteyen güçlü çıkar grupları mevcuttur.

Financial Times, 21 Eylül , Syf:15